

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2019. január 17.*

„Előzetes döntéshozatal – Közös kül- és biztonságpolitika – A líbiai helyzetre tekintettel hozott korlátozó intézkedések – A pénzeszközök befagyasztásával kapcsolatos jegyzékbe felvett szervezet javára történő bankgarancia-kibocsátásra irányuló szerződéses láncolat –

Viszontgarancia-szerződések alapján történő díjfizetés – 204/2011/EU rendelet – 5. cikk – A »204/2011 rendelet III. mellékletében említett szervezet rendelkezésére bocsátott pénzeszközök« fogalma – A 12. cikk (1) bekezdésének c) pontja – A »garanciaérvényesítés« fogalma – A »12. cikk (1) bekezdésének a) vagy b) pontjában említett személy nevében eljáró személy vagy szervezet« fogalma”

A C-168/17. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Kúria (Magyarország) a Bírósághoz 2017. április 3-án érkezett, 2017. március 23-i határozatával terjesztett elő

az **SH**

és

a **TG**

között,

az **UF**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: M. Vilaras, a negyedik tanács elnöke, a harmadik tanács elnökeként eljárva (előadó), J. Malenovský, L. Bay Larsen, M. Safjan és D. Šváby bírák,

főtanácsnok: P. Mengozzi,

hivatalvezető: R. Schiano tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2018. április 23-i tárgyalásra,

* Az eljárás nyelve: magyar.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az SH képviselőjében Burai-Kovács J. és Stanka G. ügyvédek, valamint Mohay Á., jogi iroda vezetője,
- a TG képviselőjében Kutasi B. és Szenczy Á. ügyvédek, valamint E. Rosenfeld avocat,
- az UF képviselőjében Völgyesiné Hontvári Zs. és Szerencsés A. ügyvédek,
- a magyar kormány képviselőjében Koós G. és Fehér M. Z., meghatalmazotti minőségben,
- a német kormány képviselőjében T. Henze és D. Klebs, meghatalmazotti minőségben,
- az olasz kormány képviselőjében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: P. Gentili avvocato dello Stato,
- az Európai Bizottság képviselőjében Havas L. és E. Paasivirta, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2018. október 3-i tárgyaláson történt meghallgatását követően, meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem először is a líbiai helyzetre tekintettel korlátozó intézkedések meghozataláról szóló, 2011. március 2-i 204/2011/EU tanácsi rendelet (HL 2011. L 58., 1. o.; helyesbítések: HL 2014. L 80., 10. o.; HL 2015. L 143., 23. o.) 5. és 9. cikkének, valamint 12. cikke (1) bekezdésének, másodszer e rendelet 2014. január 20-i 45/2014/EU tanácsi rendelet (HL 2014. L 16., 1. o.) szerinti változata 12. cikke (1) bekezdésének, harmadszor pedig a líbiai helyzetre tekintettel korlátozó intézkedések meghozataláról és a 204/2011/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. január 18-i (EU) 2016/44 tanácsi rendelet (HL 2016. L 12., 1. o.) 17. cikke (1) bekezdésének értelmezésére irányul.
- 2 E kérelmet egy, két magyar bank – az SH és a TG – közötti, a Kúria (Magyarország) elé terjesztett és egyrészt egy líbiai bank – a Sahara Bank – által a líbiai megrendelőnek, a Libyan Housing and Infrastructure Boardnak (líbiai lakásépítési és infrastrukturális tanács, a továbbiakban: HIB) nyújtott bankgarancia keretében fizetendő garancia díjaknak, másrészt a TG által a Sahara Banknak nyújtott viszontgarancia alapján fizetendő díjaknak az SH által a TG részére történő kifizetése tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

- 3 Az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsa, tekintettel arra, hogy Líbiában az emberi jogokat durván és szisztematikusan megsértik, 2011. február 26-án az Egyesült Nemzetek Alapokmánya VII. fejezetének 41. cikke alapján elfogadta az 1970. (2011) sz. határozatot, amely ezen állammal szemben korlátozó intézkedéseket vezet be.

4 E határozat 17. és 21. pontja értelmében az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsa:

„17. *Úgy határoz*, hogy minden tagállamnak haladéktalanul be kell fagyasztania a jelen határozat II. mellékletében vagy az alábbi 24. pont alapján létrehozott Bizottság által megjelölt személyek vagy szervezetek – illetve a nevükben vagy az utasításukra eljáró személyek vagy szervezetek, vagy a tulajdonukban vagy ellenőrzésük alatt álló szervezetek – tulajdonában, illetve közvetlen vagy közvetett ellenőrzése alatt álló, és a tagállamok területén található pénzeszközöket, más pénzügyi eszközeiket és gazdasági erőforrásait, és *ezen túlmenően úgy határoz*, hogy a tagállamoknak biztosítaniuk kell annak elkerülését, hogy egyik állampolgáruk vagy a területükön tartózkodó személy vagy szervezet se bocsásson semmilyen pénzeszközt, egyéb pénzügyi eszközt vagy gazdasági erőforrást a jelen határozat II. mellékletében vagy a Bizottság által megjelölt személyek vagy szervezetek rendelkezésére;

[...]

21. *Úgy határoz*, hogy a fenti 17. pontban előírt intézkedések nem akadályozzák meg a megjelölt személyt vagy szervezetet abban, hogy a jegyzékbe való felvétele előtt szerződésben vállalt fizetési kötelezettségének eleget tegyen, feltéve hogy az érintett tagállamok megbizonyosodtak arról, hogy a kifizetést – akár közvetlenül, akár közvetve – nem a fenti 17. pontban említett személy vagy szervezet kapja, és ezen államok az engedélyezést tíz munkanappal megelőzően értesítették a Bizottságot az e kifizetések teljesítésére vagy kézhezvételére, vagy adott esetben a pénzeszközök, egyéb pénzügyi eszközök vagy gazdasági erőforrások befagyasztása megszüntetésének engedélyezésére irányuló szándékukról.”

Az uniós jog

A 2011/137/KKBP határozat

5 Az 1970. (2011) sz. határozat végrehajtása érdekében az Európai Unió Tanácsa elfogadta a líbiai helyzetre tekintettel hozott korlátozó intézkedésekről szóló, 2011. február 28-i 2011/137/KKBP határozatot (HL 2011. L 58., 53. o.; helyesbítés: HL 2011. L 87., 31. o.).

6 E határozat 6. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) Be kell fagyasztani minden olyan pénzeszközt, egyéb pénzügyi eszközt és gazdasági erőforrást, amely a következő személyek és szervezetek tulajdonában van, vagy ellenőrzése alatt áll:

a) az 1970 (2011) [határozat] II. mellékletében felsorolt személyek és szervezetek, a Biztonsági Tanács vagy a bizottság által az 1970 (2011) [határozat] 22. pontjával összhangban meghatározott további személyek és szervezetek, illetve a nevükben vagy irányításuk szerint eljáró személyek vagy szervezetek, vagy a tulajdonukban lévő vagy általuk ellenőrzött szervezetek a III. mellékletben felsoroltak szerint;

b) a III. mellékletben nem szereplő azon személyek és szervezetek, akik vagy amelyek közreműködnek vagy bűnösök a líbiai nép és a Líbiában tartózkodó személyek ellen elkövetett súlyos emberi jogi visszaélések elrendelésében, ellenőrzésében vagy bármilyen más módon történő irányításában, például azáltal, hogy a nemzetközi jogot megsértve közreműködnek vagy bűnösök a civil lakosság és a civil létesítmények elleni támadások – köztük a bombázások – tervezésében, irányításában, elrendelésében vagy végrehajtásában, illetve a nevükben vagy irányításuk szerint eljáró személyek vagy szervezetek, vagy a tulajdonukban lévő vagy általuk ellenőrzött szervezetek a IV. mellékletben felsoroltak szerint;

(2) Az (1) bekezdésben említett természetes és jogi személyek és szervezetek számára vagy javára sem közvetlenül, sem közvetetten nem bocsátható rendelkezésre semmilyen pénzeszköz, egyéb pénzügyi eszköz vagy gazdasági erőforrás.”

7 Az említett határozat 7. cikke értelmében:

„Nem teljesíthető semmiféle követelés, beleértve a kártalanításra irányuló vagy egyéb hasonló jellegű követelést – mint például kompenzációs követelés vagy garanciaérvényesítés keretében benyújtott követelés – az I., a II., a III. vagy a IV. mellékletben felsorolt személyek vagy szervezetek, vagy bármely más líbiai személy vagy szervezet – beleértve a líbiai kormányt –, illetve az ilyen személyeken vagy szervezeteken keresztül vagy a részükre követeléssel előálló személyek vagy szervezetek számára olyan szerződések vagy ügyletek tekintetében, amelyeknek a teljesítését közvetlenül vagy közvetve, részben vagy egészben érintették az 1970 (2011) [határozat] értelmében elrendelt intézkedések, beleértve a Biztonsági Tanács vonatkozó határozatainak vagy az e határozatban elrendelt intézkedéseknek a végrehajtásával összhangban álló, az említett határozatok vagy intézkedések végrehajtása miatt szükséges, vagy azzal összefüggő, az Unió vagy valamely tagállam által hozott intézkedéseket is.”

A 204/2011 rendelet

8 A 2011/137 határozat alapján a Tanács elfogadta a 204/2011 rendeletet, amely 2011. március 3-án lépett hatályba.

9 E rendelet (1) és (2) preambulumbekzdése értelmében:

„(1) Az 1970 (2011). sz. [...] határozatnak megfelelően a [...] 2011/137 [...] határozat előírja a fegyverembargót, a belső elnyomás céljára felhasználható felszerelések kivételének tilalmát, valamint belépési korlátozásokat és azon személyek és szervezetek pénzeszközeinek és gazdasági erőforrásainak befagyasztását, akik részt vettek az emberi jogok líbiai személyek ellen irányuló súlyos megsértésében, többek között civil lakosságot és létesítményeket érő, nemzetközi jogot sértő támadásokban való részvétel által. Ezen természetes vagy jogi személyek, szervezetek és szervek felsorolása a határozat mellékleteiben található.

(2) Ezen intézkedések közül néhány az Európai Unió működéséről szóló szerződés hatálya alá tartozik, ennél fogva – különösen a tagállamokban tevékenykedő gazdasági szereplők által történő egységes alkalmazásuk biztosítása céljából – a végrehajtásukhoz uniós szintű jogszabály szükséges.”

10 Az említett rendelet 1. cikke előírja:

„E rendelet alkalmazásában:

a) »pénzeszközök« mindenfajta pénzügyi eszköz és gazdasági előny, beleértve – de nem kizárólagosan – a következőket:

[...]

v. hitel, beszámítási jog, garanciák, teljesítési kötelezvények és egyéb pénzügyi kötelezettségvállalások;

vi. hitellevelek, fuvarlevelek, adásvételi szerződések;

[...]

b) »pénzeszközök befagyasztása«: a pénzeszközök minden olyan mozgásának, átutalásának, megváltoztatásának, felhasználásának, az azokhoz való hozzáférésnek, illetve a velük való kereskedésnek a megakadályozása, amelynek következtében a pénzeszközök mennyisége, összege,

helye, tulajdonjoga, birtoklása, jellege, rendeltetése vagy bármely egyéb tulajdonsága oly módon változna meg, hogy az lehetővé tenné a pénzeszközök felhasználását, a portfóliókezelést is beleértve;

- c) »gazdasági erőforrások«: mindenféle – tárgyi vagy immateriális, ingó vagy ingatlan – vagyoni eszköz, amely nem pénzeszköz, de felhasználható pénzeszközök, áruk vagy szolgáltatások megszerzésére;
- d) »gazdasági erőforrások befagyasztása«: a gazdasági források pénzeszközök, termékek vagy szolgáltatások megszerzésére történő felhasználásának bármilyen módon történő megakadályozása, beleértve – nem kizárólagosan – azok eladását, bérbeadását vagy jelzáloggal való megterhelését;

[...]

- 11 Ugyanezen rendelet 5. cikkének szövege a következő:

„(1) A II. és a III. mellékletben felsorolt természetes vagy jogi személyekhez, szervezetekhez és szervekhez tartozó, ezek tulajdonában lévő, vagy ezek által birtokolt vagy ellenőrzött valamennyi pénzeszközt és gazdasági erőforrást be kell fagyasztani.

(2) A II. és a III. mellékletben felsorolt természetes vagy jogi személyek, szervezetek vagy szervek rendelkezésére vagy javára – sem közvetlenül, sem közvetve – semmiféle pénzeszköz vagy gazdasági erőforrás nem bocsátható.

(3) Tilos a tudatos és szándékos részvétel olyan tevékenységekben, amelyeknek közvetlen vagy közvetett célja vagy eredménye az (1) és a (2) bekezdésben említett tilalmak megkerülése.”

- 12 A 204/2011 rendelet 9. cikkének (1) bekezdése szerint:

„Az 5. cikk (2) bekezdése nem vonatkozik a befagyasztott számlák alábbi növekményeire:

[...]

- b) az 5. cikkben említett természetes vagy jogi személyek, szervezetek vagy szervek szankcióbizottság, Biztonsági Tanács vagy Tanács általi megjelölésének időpontja előtt kötött szerződések, megállapodások vagy azon időpont előtt keletkezett kötelezettségek alapján esedékes kifizetések,

feltéve, hogy [e] kifizetések befagyasztására az 5. cikk (1) bekezdésének megfelelően sor került.”

- 13 E rendelet 12. cikke kimondja:

„Nem teljesíthető semmiféle követelés, beleértve a kártérítésre irányuló vagy egyéb hasonló jellegű követelést – mint például kompenzációs követelés vagy garanciaérvényesítés keretében benyújtott követelés – a líbiai kormány vagy bármely olyan személy vagy szervezet számára, amely azon keresztül vagy a részére követeléssel áll elő, olyan szerződések vagy ügyletek tekintetében, amelyeknek a teljesítését közvetlenül vagy közvetve, részben vagy egészben érintették az 1970 (2011) [határozat] értelmében elrendelt intézkedések, beleértve az Unió vagy valamely tagállam által a Biztonsági Tanács vonatkozó határozatai vagy az e rendeletben szereplő intézkedések végrehajtása értelmében, az azokban előírtak szerint vagy azokkal összefüggésben hozott intézkedéseket.”

A 45/2014 rendelet

- 14 A 45/2014 rendelet a 204/2011 rendelet 12. cikkét az alábbiak szerint módosította:

„(1) Nem érvényesíthetők az olyan szerződésekkel vagy ügyletekkel kapcsolatos, bármilyen formájú igények, amelyek érvényesítését az e rendelet alapján előírt intézkedések közvetlenül vagy közvetve, egészben vagy részben befolyásolják, ideértve a kártérítési vagy egyéb hasonló jellegű igényeket, mint például beszámítási követelést vagy garanciaérvényesítés keretében benyújtott igényt, különösen kötvény, garancia vagy viszontgarancia, továbbá kártérítés – különösen pénzügyi garancia, pénzügyi viszontgarancia vagy pénzbeli kártérítés – kifizetésére, illetve meghosszabbítására irányuló bármilyen igényt, amennyiben azokat az alábbiak kívánják érvényesíteni:

- a) a II. vagy III. mellékletben foglalt jegyzékekben szereplő személyek, szervezetek vagy szervek;
- b) bármely más líbiai személy, szervezet vagy szerv, ideértve a líbiai kormányt is;
- c) az a) vagy a b) pontban említett személyek, szervezetek vagy szervek valamelyikén keresztül, illetve nevében eljáró személyek, szervezetek vagy szervek.

[...]”

- 15 A 204/2011 rendelet 12. cikkének módosítása 2014. január 22-én lépett hatályba.

A 2016/44 rendelet

- 16 A 2016. január 20-án hatályba lépett 2016/44 rendelet 17. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„Nem érvényesíthetők az olyan szerződésekkel vagy ügyletekkel kapcsolatos, bármilyen formájú igények, amelyek érvényesítését az e rendelet alapján előírt intézkedések közvetlenül vagy közvetve, egészben vagy részben befolyásolják, ideértve a kártérítési vagy egyéb hasonló jellegű igényeket, mint például beszámítási követelést vagy garanciaérvényesítés keretében benyújtott igényt, különösen kötvény, garancia vagy viszontgarancia, továbbá kártérítés – különösen pénzügyi garancia, pénzügyi viszontgarancia vagy pénzbeli kártérítés – kifizetésére, illetve meghosszabbítására irányuló bármilyen igényt, amennyiben azokat az alábbiak kívánják érvényesíteni:

- a) a II. vagy III. mellékletben foglalt jegyzékekben szereplő személyek, szervezetek vagy szervek;
- b) bármely más líbiai személy, szervezet vagy szerv, ideértve a líbiai kormányt is;
- c) az a) vagy a b) pontban említett személyek, szervezetek vagy szervek valamelyikén keresztül, illetve nevében eljáró személyek, szervezetek vagy szervek.”

A jogvita alapját képező tényállás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 17 2009. július 7-én a HIB az UF magyar építőipari vállalkozással szerződést kötött az ez utóbbi által Zawya régióban (Líbia) elvégzendő közmű-infrastruktúra létesítésére. A HIB az UF-től egy líbiai bank által kibocsátott bankgaranciát követelt meg annak biztosítása céljából, hogy egyfelől kötelezettségeit a megkapott előleg ellenében teljesítse (előleg-visszafizetési garancia), másrészt teljesítse az építési munkákat (jóteljesítési garancia).
- 18 A Sahara Bank, miközben vállalta a HIB által kért garanciák kibocsátását, az UF-től egy magyar bank által kibocsátott viszontgarancia bemutatását követelte meg.

- 19 2009. október 16-án az UF egy magyar bankkal – az SH-val – előleg-visszafizetési és jóteljesítési viszontgarancia-szerződést kötött, amelyekben az SH viszontgarancia kibocsátását vállalta egy másik magyar bank – a TG – javára, amelyet az SH azzal bízott meg, hogy a Sahara Bank részére nyújtsa az ez utóbbi által megkövetelt viszontgaranciát és készenléti hitellevelet. Következésképpen az SH 2009. november 20-án 69 499 610 líbiai dínár (LYD) (hozzávetőleg 49 251 000 euró) összegű, 2013. szeptember 14-i lejáratú előleg-visszafizetési viszontgaranciát, 2009. december 16-án pedig 9 266 615 LYD (hozzávetőleg 6 567 000 euró) összegű, 2014. július 15-i lejáratú jóteljesítési viszontgaranciát bocsátott ki a TG javára.
- 20 A TG 2009. november 24-én a Sahara Bank javára 2013. augusztus 30-i lejáratú előleg-visszafizetési viszontgaranciát, majd december 17-én 2014. június 30-i lejáratú visszavonhatatlan készenléti hitellevelet bocsátott ki, a Sahara Bank pedig kibocsátotta a HIB által megkövetelt bankgaranciákat.
- 21 A TG által nyújtott, e garanciák kibocsátására irányuló szolgáltatás ellenében az SH vállalta, hogy a TG részére negyedévenként előre 1,30%-os jutalékot fizet, és megtéríti a Sahara Bank részéről felmerülő díjakat és költségeket, valamint a finanszírozási költségeit és az esetlegesen alkalmazandó késedelmi kamatokat is.
- 22 A 204/2011 rendelet 16. cikke (2) bekezdésének végrehajtásáról szóló, 2011. március 10-i 233/2011/EU tanácsi végrehajtási rendelet (HL 2011. L 64., 13. o.) 2011. március 11-i hatállyal felvette a HIB-t az ez utóbbi rendelet III. mellékletében szereplő jegyzékbe.
- 23 A 204/2011 rendelet 16. cikke (2) bekezdésének végrehajtásáról szóló, 2011. március 21-i 272/2011/EU tanácsi végrehajtási rendelet (HL 2011. L 76., 32. o.) 2011. március 22-i hatállyal felvette a Sahara Bankot az ez utóbbi rendelet III. mellékletében szereplő jegyzékbe. A Sahara Bankot e jegyzékből 2011. szeptember 2-án törölték a 204/2011 rendelet 16. cikke (2) bekezdésének végrehajtásáról szóló, 2011. szeptember 1-jei 872/2011/EU tanácsi végrehajtási rendelet (HL 2011. L 227., 3. o.) alapján.
- 24 A TG 2011. szeptember 2. és 2013. július 16. között kifizette a Sahara Banknak a vele kötött viszontgarancia-szerződés alapján járó díjakat.
- 25 2012. november 29-én a Sahara Bank a HIB kérésére megpróbálta érvényesíteni a TG által kibocsátott előleg-visszafizetési viszontgaranciát. E bank mindazonáltal a kérelem jogszerűtlenségére hivatkozva megtagadta annak teljesítését. E tekintetben 2013. április 22-i jogerős végzésével a Fővárosi Ítéltábla (Magyarország) megtiltotta az ilyen kifizetéseket mindaddig, amíg a HIB a 204/2011 rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben szerepel.
- 26 2012. december 20-án az SH és a TG egyetértési nyilatkozatot írtak alá, amelyben leszögezték, hogy semmilyen előleg-visszafizetési garancia kifizetésére irányuló kérelem nem teljesíthető, amíg a HIB-re korlátozó intézkedések vonatkoznak. Az SH ebben kinyilvánította azon szándékát, hogy az előleg-visszafizetési viszontgarancia és a jóteljesítési viszontgarancia díjait, amelyekre a TG – és rajta keresztül a Sahara Bank – igényt tarthatott, csak azzal a feltétellel fizeti ki, hogy e két viszontgarancia lejáratáig feloldják a HIB-re vonatkozó korlátozó intézkedéseket. Az SH kötelezettséget vállalt arra, hogy az ezen időpontig kifizetetlen díjakat és a későbbi díjakat letéti számlára utalja, és az így átutalt összeg felszabadítására a felek és egy letéteményes bank közötti szerződés (a továbbiakban: letéti szerződés) szerint kerül sor.
- 27 Ugyanaznap, 2012. december 20-án az SH, a TG és e letéteményes bank letéti szerződést kötött, amelynek értelmében az SH által a TG részére nyújtott viszontgaranciákhoz kapcsolódó összegeket, valamint kamataikat letétbe helyezik.

- 28 A letéti szerződés felei úgy állapodtak meg, hogy a letétbe helyezett összegeket az SH-nak fizetik ki abban az esetben, ha a HIB-t az SH által kibocsátott viszontgaranciák esedékessége előtt nem törlik a 204/2011 rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékből. Alternatív megoldásként úgy rendelkeztek, hogy abban az esetben, ha a HIB-t ezen időpontok előtt törlik a 204/2011 rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékből, a letétbe helyezett összegek visszajárnak a TG-nek.
- 29 2012. december 20-át követően az SH az említett letéti számlára fizette meg a TG részére az általa kibocsátott viszontgaranciák címén járó díjakat.
- 30 Az SH által kibocsátott előleg-visszafizetési viszontgarancia 2013. szeptember 14-én járt le, de a HIB-t nem törölték a 204/2011 rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékből.
- 31 A 204/2011 rendelet 12. cikke (1) bekezdésének b) pontja a 2014. január 22-én hatályba lépett, 45/2014 rendelet szerinti módosítást követően megtiltja az olyan szerződésekkel vagy ügyletekkel kapcsolatos, többek között bármely líbiai személy, szervezet vagy szerv által benyújtott igények érvényesítését, amelyek érvényesítését az e rendelet alapján előírt intézkedések befolyásolták.
- 32 A 204/2011 rendelet 16. cikke (2) bekezdésének végrehajtásáról szóló, 2014. január 28-i 74/2014/EU tanácsi végrehajtási rendelet (HL 2014. L 26., 1. o.) 2014. január 29-i hatállyal törölte a HIB-t az ez előbbi rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékből.
- 33 2014. január 31-én az SH kérte a letéteményes banktól, hogy szabadítsa fel számára a letét összegét, arra hivatkozva, hogy az általa kibocsátott előleg-visszafizetési viszontgarancia azon időszak során járt le, amikor a HIB a 204/2011 rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben szerepelt. A TG megtagadta, hogy megtegye a letéti szerződés szerint a letét felszabadításához szükséges nyilatkozatot, arra hivatkozva, hogy az összeg ilyen felszabadításának feltételei nem teljesültek.
- 34 Az SH ennek következtében az elsőfokú bírósághoz fordult annak megállapítása érdekében, hogy a szóban forgó letétet ki kell adni. A TG a maga részéről 2 072 321,18 euró összeg megfizetésére irányuló viszontkeresetet terjesztett elő, amely az SH-val kötött szerződések alapján szerinte neki járó díjakból és az általa a Sahara Bank részére fizetett viszontgarancia díjaiból adódott.
- 35 Az elsőfokú bíróság helyt adott az SH kérelmének, de ez utóbbit arra kötelezte, hogy 1 352 713,04 euró összeget fizessen meg TG részére. Úgy vélte ugyanis, hogy az SH és a TG közötti viszontgarancia-szerződések alapján járó díjak nem tartoznak a 204/2011 rendelet hatálya alá, mivel egy magyar jogi személy által nyújtott szolgáltatás ellenértékéről van szó. Ezzel szemben e bíróság úgy vélte, hogy a TG által a Sahara Banknak fizetett garanciadíjak a 204/2011 rendelet hatálya alá tartoznak, és így a TG nem követelheti az SH-tól azok megtérítését.
- 36 A fellebbviteli bíróság megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét, és a viszontkeresetet teljes mértékben elutasította arra hivatkozva, hogy a jogvitában részt vevő felek a letéti szerződéssel módosították a viszontgarancia-szerződések tartalmát az azokhoz kapcsolódó díjakhoz való jogot és azok esedékességét illetően. Ebből következően, tekintve, hogy a HIB-t a viszontgaranciák lejártát megelőzően nem törölték a 204/2011 rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékből, a TG nem volt jogosult a különböző díjak kifizetésére. E bíróság hozzáfűzte még, hogy a TG még akkor se lett volna jogosult e kifizetésre azon az alapon, hogy az uniós szabályozás által előírt korlátozó intézkedések kötelező jellegűek, ha a szerződéseket nem módosították volna, mivel a TG nem nyújthat garanciát az ezen intézkedések által sújtott valamely szervezet számára, és így nem lehet jogosult az ilyen garanciához kapcsolódó díjak kifizetésére sem. A TG által a Sahara Bank részére kifizetett garanciadíjak közvetlenül egy kötelezettségnek a 204/2011 rendelet hatálya alá tartozó HIB javára történő teljesítését szolgálták.
- 37 A TG a viszontkeresetét elutasító határozattal szemben felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához. Arra hivatkozik, hogy a fellebbviteli bíróság tévesen értelmezte a 204/2011 rendelet 5. és 12. cikkét, mivel ezen 5. cikk hatálya csak a szankciós jegyzékben szereplő szervezetekre terjedt ki, amely

jegyzékben a Sahara Bank neve már nem szerepelt, és az irányadó időszak során az említett 12. cikk csak a líbiai hatóságokra vonatkozott. A TG hangsúlyozza, hogy a neki járó, valamint a Sahara Banknak kifizetett garanciadíjak banki díjak, amelyek nem minősülnek garanciának, és kifizetésük nem szolgálja a HIB érdekét.

- 38 Az SH és az – alapeljárásba az SH támogatása céljából beavatkozó – UF is azt kéri a kérdést előterjesztő bíróságtól, hogy hagyja helyben a fellebbviteli bíróság ítéletét, mivel szerintük kizárólag annak van jelentősége, hogy a felek között létrejött szerződések láncolatának egyik szereplője – a jelen esetben a HIB – a 204/2011 rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben szerepel.
- 39 A kérdést előterjesztő bíróság megkülönbözteti a valamely kötelezettség teljesítését biztosító garanciát és a garanciadíjat, amely a garanciavállalási szolgáltatás ellenében járó ellenszolgáltatás. Szerinte a bankgaranciának a HIB javára történő kiadása, amennyiben arra sor került volna, a 204/2011 rendelet által tiltott kifizetésnek minősült volna.
- 40 Megállapítja, hogy a TG viszontkeresete két részből áll, az egyikben az általa a Sahara Banknak fizetett garanciadíjak visszatérítését kéri, a másik pedig azon díjakra vonatkozik, amelyeket az SH-tól követelhetett a köztük létrejött viszontgarancia-szerződések alapján.
- 41 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy e kérdés megválaszolása érdekében meg kell határozni, hogy a garanciadíjak kifizetése tekinthető-e a pénzeszközöknek a bankgaranciával – akármilyen formában is – kapcsolatos közvetett kifizetésének. Ezenkívül meg kell határozni azt is, hogy a TG, amennyiben e kifizetést követeli, valamely, a 204/2011 rendelet korlátozó intézkedéseinek hatálya alá tartozó személy, szervezet vagy szerv nevében eljáró személynek minősül-e. E bíróság e rendeletnek a pénzeszközök és gazdasági erőforrások befagyasztására vonatkozó intézkedések alóli kivételeket megállapító 9. cikkének esetleges alkalmazására is rákérdez.
- 42 Megállapítja, hogy a nemzeti jog alapján kell eldönteni, hogy a különböző garanciadíjak kifizetése iránt a TG által benyújtott kérelem nem tartozik-e egészében vagy részben a 204/2011 rendelet hatálya alá. Amennyiben e díjak kifizetése e rendelet értelmében közvetett kifizetésnek minősülne, és a 9. cikkben előírt kivételes szabály nem lenne alkalmazandó, a viszontkeresetet el kellene utasítani.
- 43 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a szóban forgó különböző szerződések szoros kapcsolatban állnak egymással, mivel azon egyedüli cél érdekében kötötték meg őket, hogy a HIB javára bankgaranciát nyújtsanak, és nem tekinthetők egymástól független, önálló kötelezettséget keletkeztető szerződéseknek.
- 44 Megjegyzi, hogy amennyiben a garanciadíj fizetése valamely, korlátozó intézkedéseket bevezető rendelet hatálya alá tartozik, meg kell határozni, hogy melyik rendelet alkalmazandó, vagyis a viszontgaranciák lejártának időpontjában hatályos 204/2011 rendelet, vagy a magyar bíróságok előtt már folyamatban lévő jogvita idején hatályba lépő 2016/44 rendelet, és hogy e díjak végleges elszámolására még nem került sor.
- 45 E körülmények között a Kúria úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) A 204/2011 rendelet, illetve a 2016/44 rendelet hatálya kiterjed-e a [HIB] javára szóló bankgarancia kibocsátása érdekében kötött szerződéses láncolatban viszontgarancia-szerződések alapján az alábbi garanciadíj-fizetési kötelezettségekre:

- a) ha az Európai Unióban honos bank díjfizetési kötelezettsége viszontgarancia-szerződés alapján áll fenn olyan líbiai bank számára, amely a 204/2011 rendelet III. melléklet [...]listáján szerepel;
- b) ha az [...] Unióban honos bank díjfizetési kötelezettsége viszontgarancia-szerződés alapján áll fenn olyan líbiai bank számára, amely a 204/2011 rendelet III. melléklet [...]listáján nem szerepel, de a bankgarancia [az ezen a listán] szereplő HIB javára szól;

- c) ha a 204/2011 rendelet 45/2014 rendelettel történő módosítását követő időszakban a 204/2011 rendelet minden líbiai entitás számára tiltja a közvetlen vagy közvetett kifizetést;
 - d) ha a garancia díj-fizetési kötelezettség a HIB javára szóló bankgarancia kibocsátása érdekében kötött szerződéses láncolatban olyan viszontgarancia-szerződés alapján áll fenn, amely két, az [...] Unióban honos bank közötti relációban merül fel;
 - e) ha a garancia díjakkal való elszámolásra a garanciák időtartamának lejártát követően, perben, a 2016/44 rendelet hatálybalépését követően kerül sor.
- 2) Ha a [204/2011] rendelet hatálya alá tartozik az [első kérdés a) és b) pontjában] megjelölt garancia díj-fizetési kötelezettség, közvetlenül vagy közvetve a 204/2011 rendelet III. mellékletben felsorolt jogi személyek, szervezetek vagy szervek javára bocsátott pénzeszköznek tekinthető-e a HIB javára szóló előleg-visszafizetési és jóteljesítési garancia kibocsátása érdekében – a III. mellékletben egy ideig [a] [...] listán is szereplő – líbiai banknak megfizetett garancia díj?
 - 3) A 204/2011 rendelet 45/2014 rendelettel történő módosítását követő időszakban [(az első kérdés c) pontja)] a 204/2011 rendelet 12. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy közvetlen vagy közvetett módon a garancia érvényesítéssel kapcsolatos igénynek tekinthető egy líbiai bank által igényelt és egy, [az] Unióban honos bank által viszontgarancia-szerződés alapján megfizetett díj, költség?
 - 4) A 45/2014 rendelettel módosított 204/2011 rendelet 12. cikk (1) bekezdés c) pontja szerinti – a 12. cikk (1) bekezdés a) vagy b) pontjában említett személyek, szervezetek vagy szervek valamelyikén keresztül, illetve nevében vagy javára eljáró – személynek, szervezetnek kell-e tekinteni egy olyan, az [...] Unióban honos bankot, amely a HIB javára szóló bankgarancia kibocsátása érdekében kötött szerződéses láncolatban viszontgarancia-szerződés alapján garancia díj fizetésére köteles líbiai entitás részére [(az első kérdés d) pontja)]? Az ilyen bank által egy másik, [...] Unióban honos banktól igényelt garancia díjak közvetlen vagy közvetett módon a garancia érvényesítéssel kapcsolatos igénynek tekinthetők-e?
 - 5) Vonatkozik-e bármely kifizetésre a 204/2011 rendelet 9. cikke szerinti kivételi szabály?
 - 6) Amennyiben a garancia díjakkal kapcsolatos elszámolásra a 204/2011 rendeletet hatályon kívül helyező, de a korábbival lényegileg azonos szabályozást tartalmazó, a [2016/44 rendelet] hatálybalépését követően kerül sor [(az első kérdés e) pontja)], e [2016/44 rendelet] lesz-e irányadó a felek jogvitájának elbírálására, és e rendelet 17. cikk[e] (1) bekezdés[ének] b) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy közvetlen vagy közvetett módon a garancia érvényesítéssel kapcsolatos igénynek tekinthető egy líbiai bank által igényelt és egy, [az] Unióban honos bank által viszontgarancia-szerződés alapján megfizetett díj, költség? E rendelet 17. cikke (1) bekezdésének c) pontja szerinti – a 17. cikk (1) bekezdésének a) vagy b) pontjában említett személyek, szervezetek vagy szervek valamelyikén keresztül, illetve nevében vagy javára eljáró – személynek, szervezetnek kell-e tekinteni egy olyan, az [...] Unióban honos bankot, amely a HIB javára szóló bankgarancia kibocsátása érdekében kötött szerződéses láncolatban viszontgarancia-szerződés alapján garancia díj fizetésére köteles líbiai entitás részére? Az ilyen bank által egy másik, [az] Unióban honos banktól igényelt garancia díjak közvetlen vagy közvetett módon a garancia érvényesítéssel kapcsolatos igénynek tekinthetők-e?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Előzetes észrevételek

- 46 A kérdést előterjesztő bíróság szerint az alapügybeli jogvita megoldása többek között attól függ, hogy a 204/2011 rendelet alkalmazandó-e az olyan bankgarancia viszontgaranciája céljából kibocsátott szerződések alapján járó díjakra, amely bankgarancia kedvezményezettjére e rendelet értelmében korlátozó intézkedések vonatkoznak.
- 47 Márpedig mivel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett különböző kérdések több szinten is kapcsolódnak egymáshoz, azokat át kell csoportosítani és át kell fogalmazni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság számára a lehető legpontosabb választ lehessen adni.
- 48 Ennélfogva úgy kell tekinteni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy alkalmazandó-e az olyan helyzetre, mint amilyenről az alapügyben szó van, először is a 204/2011 rendelet 5. cikkének (2) bekezdése, amely megtiltja, hogy pénzeszközöket vagy gazdasági erőforrásokat közvetve vagy közvetlenül az e rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben szereplő személyek rendelkezésére bocsássák, másodsor az említett rendelet 12. cikke, amely megtiltja az ugyanezen rendelet alapján előírt intézkedések által befolyásolt szerződésekkel vagy ügyletekkel kapcsolatos bármilyen igény érvényesítését, harmadszor a 204/2011 rendelet 9. cikke, amely kivételeket állapít meg az 5. cikk (2) bekezdése alól, negyedszer pedig a 2016/44 rendelet 17. cikkének (1) bekezdése, amely a 204/2011 rendelet 12. cikkének helyébe lépett.

A 204/2011 rendelet 5. cikkének (2) bekezdéséről

- 49 A kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 204/2011 rendelet 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az alkalmazandó egy olyan helyzetre, mint amilyen az alapügyben szerepel, amelyben a viszontgarancia-szerződések alapján járó díjakat először is egy unióbeli banknak kell kifizetnie egy olyan líbiai bank részére, amely e rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben szerepel, másodsor egy unióbeli banknak kell kifizetnie egy olyan líbiai bank részére, amely már nem szerepel az említett jegyzékben, amennyiben a bankgaranciát a líbiai bank egy, az említett jegyzékben szereplő szervezet javára bocsátotta ki, harmadszor egy unióbeli banknak egy másik unióbeli bank részére kell kifizetnie.
- 50 A 204/2011 rendelet 5. cikkének (2) bekezdése értelmében az e rendelet II. és a III. mellékletben felsorolt természetes vagy jogi személyek, szervezetek vagy szervek rendelkezésére vagy javára – sem közvetlenül, sem közvetve – semmiféle pénzeszköz vagy gazdasági erőforrás nem bocsátható.
- 51 Hangsúlyozni kell, hogy az említett rendelkezésben előírt, valamely pénzeszköznek vagy gazdasági erőforrásnak az említett rendelkezés szerinti korlátozó intézkedések által érintett személyek listáján szereplő személy rendelkezésére bocsátására vonatkozó tilalom meghatározása különösen tág, amelyet a „sem közvetlenül, sem közvetve” fordulat alkalmazása igazol, következésképpen magában foglal minden olyan cselekményt, amelynek megvalósulása az alkalmazandó nemzeti jog szerint szükséges ahhoz, hogy e személy ténylegesen teljes rendelkezési jogot szerezzen az érintett pénzeszközök vagy gazdasági erőforrások fölött (lásd ebben az értelemben: 2007. október 11-i Möllendorf és Möllendorf-Niehuus ítélet, C-117/06, EU:C:2007:596, 50. és 51. pont; 2010. június 29-i E és F ítélet, C-550/09, EU:C:2010:382, 66. és 74. pont; 2011. december 21-i Afrasiabi és társai ítélet, C-72/11, EU:C:2011:874, 39. és 40. pont).

- 52 E tág és egyértelmű szövegezés így tehát a gazdasági erőforrások bármilyen rendelkezésre bocsátására vonatkozik, és ezért olyan aktusra is, amely egy egyenlően kétoldalú (szinallagmatikus) szerződés teljesítéséből ered, és amelyben pénzügyi ellenszolgáltatás megfizetése ellenében állapottak meg (2007. október 11-i Möllendorf és Möllendorf-Niehuus ítélet, C-117/06, EU:C:2007:596, 56. pont).
- 53 Egyebekben a Bíróság ítélezési gyakorlatából következik, hogy a „pénzeszközök és gazdasági erőforrások” fogalma szintén tág értelemmel bír, amely magában foglal valamennyi, bármilyen módon szerzett eszközt (lásd analógia útján: 2010. június 29-i E és F ítélet, C-550/09, EU:C:2010:382, 69. pont).
- 54 Elsőként a kérdést előterjesztő bíróság azt az esetet tételezi fel, amely szerint egy unióbeli banknak a 204/2011 rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben szereplő líbiai bank részére kellene kifizetnie a viszontgarancia-szerződés alapján járó díjakat.
- 55 Noha az alapügy tárgya két európai bank között létrejött viszontgarancia-szerződés alapján járó díjak kifizetése, az előző pontban felvázolt eset befolyásolhatja e jogvita eldöntését, mivel nem kizárt, hogy a viszontgarancia-díjak TG által igényelt kifizetése a Sahara Bank részéről azon időszakra tekintettel felmerült garanciadíjakra is vonatkozik, amely időszak alatt az a 204/2011 rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben szerepelt.
- 56 A jelen esetben az alapügyben érintett líbiai bank, vagyis a Sahara Bank 2011. március 22-től szeptember 2-ig szerepelt az említett jegyzékben, így e tekintetben kizárólag az említett rendelet releváns.
- 57 Márpedig önmagában azáltal, hogy egy ilyen banknak – bármilyen jogcímen is – pénzüsszegek fizetendők, e művelet ugyanezen rendelet 5. cikke (2) bekezdésének hatálya alá kerül, mivel e rendelkezés értelmében egy ilyen művelet folytán közvetlenül pénzeszközöket bocsátanak a 204/2011 rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben szereplő valamely személy rendelkezésére.
- 58 Ezenkívül, amint azt a főtanácsnok indítványának 34. pontjában megállapította, az a körülmény, hogy e kifizetések egy olyan ügylet keretében illeszkednek, amelyet a szolgáltatás és ellenszolgáltatás közötti gazdasági egyensúly jellemez, és a 204/2011 rendelet hatálybalépését megelőzően kötött szerződés teljesítésére vonatkozó aktusokat képeznek, önmagában nem teszi lehetővé, hogy kizárják azokat e rendelet és az abban előírt tilalmak hatálya alól (lásd ebben az értelemben: 2007. október 11-i Möllendorf és Möllendorf-Niehuus ítélet, C-117/06, EU:C:2007:596, 49. és 62. pont).
- 59 Másodszor a kérdést előterjesztő bíróság arra kérdez rá, hogy lehet-e alkalmazni a 204/2011 rendeletet egy unióbeli bank által egy líbiai bank részére nyújtott, viszontgarancia-szerződés jogcímen járó díjakra vonatkozó kifizetésekre, miután a líbiai bankot törölték az ezen rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékből.
- 60 Az ilyen kifizetések nem minősülhetnek a pénzeszközöknek az említett rendelet 5. cikkének (2) bekezdése értelmében vett közvetlen rendelkezésre bocsátásának, mivel e pénzeszközök kedvezményezettje nem szerepel az említett III. mellékletben foglalt jegyzékben, sem pedig egyébként az ugyanezen rendelet II. melléklete szerinti jegyzékben, amelyre az e rendelkezésben kimondott tilalom szintén vonatkozik.
- 61 Ugyanakkor az említett kifizetések pénzeszközök olyan személy javára történő közvetett rendelkezésre bocsátásának minősülhetnek, aki szerepel a 204/2011 rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben, mint a jelen ügyben a HIB, amely az alapügyben szereplő viszontgarancia-szerződések alapjául szolgáló bankgaranciák kedvezményezettje, és amely e jegyzékben 2011. március 11. és 2014. január 29. között, azaz azt követően szerepelt, hogy a Sahara Bankot már törölték az említett jegyzékből.

- 62 Mindazonáltal, annak érdekében, hogy a pénzeszközöket olyanoknak lehessen tekinteni, mint amelyeket közvetetten az e rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben szereplő személy rendelkezésére bocsátottak, az szükséges, hogy e pénzeszközöket e személy részére utalják tovább, vagy e személynek joga legyen ahhoz, hogy e pénzeszközökkel rendelkezzen, tekintettel különösen a pénzeszközök kedvezményezettje és az ilyen személy között fennálló jogi vagy pénzügyi kapcsolatokra.
- 63 A jelen ügyben a TG által a Sahara Banknak fizetendő díjak a HIB javára kibocsátott bankgaranciák ellenértékét képezik, olyan vonatkozásban, amelyben azokat egy magyar banknak – az SH-nak – kellett volna nyújtania. E díjak, jellegüknél fogva, tehát nem a HIB részére utalandók tovább, amit illetően a Bíróság rendelkezésére bocsátott iratokból egyáltalán nem következik, hogy olyan kapcsolatok állnának fenn a HIB és a Sahara Bank között, mint amelyeket az előző pont ismertet. Mindazonáltal ennek ellenőrzése a kérdést előterjesztő bíróság feladata.
- 64 Végül a valamely líbiai bank részére fizetendő díjaknak egy unióbeli bank által a viszontgarancia-szerződés alapján történő kifizetése a 204/2011 rendelet 5. cikkének (2) bekezdése alapján csak akkor tekinthető az e rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben szereplő személy javára történő felhasználásnak, ha a bankgarancia-szerződés és a viszontgarancia-szerződések alapján e kifizetések közvetlenül vagy közvetetten lehetővé tennék a bankgarancia e listák valamelyikén szereplő kedvezményezettje számára, hogy e garanciát érvényesítse.
- 65 Ez a helyzet állna fenn többek között abban az esetben, amelyben a bankgarancia kedvezményezettjének e garancia érvényesítéséhez való joga egészben vagy részben a valamelyik viszontgarancia-szerződés alapján járó díjak kifizetésétől függne. Ily módon e díjak kifizetését úgy lehetne tekinteni, hogy azokat olyan személy javára használták fel, aki az említett rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben szerepel.
- 66 Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy elvégezze az annak kizárásához szükséges vizsgálatokat, hogy egy unióbeli bank – azaz a TG – által egy líbiai bank – a jelen esetben a Sahara Bank – részére teljesített, viszontgarancia-szerződés alapján járó díjakkal kapcsolatos kifizetéseket a válasznak a jelen ítélet 64. és 65. pontjában ismertetett támpontjaira tekintettel a HIB javára használták fel.
- 67 Harmadszor, valamely unióbeli bank által egy viszontgarancia-szerződés alapján járó díjakkal kapcsolatban egy másik unióbeli bank részére teljesített kifizetések, amelyek részben az ez utóbbi bank által egy líbiai bank részére egy másik viszontgarancia-szerződés keretében kifizetett díjak megtérítésére irányulnak, főszabály szerint nem tartozhatnak közvetlenül az e rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben szereplő személy rendelkezésére bocsátott pénzeszközként a 204/2011 rendelet 5. cikke (2) bekezdésének hatálya alá.
- 68 Az ilyen személy részére közvetetten rendelkezésre bocsátott pénzeszközöket, illetve e pénzeszközök általa történő felhasználását illetően a jelen ítélet 61–66. pontjában kifejtett megfontolások alkalmazandók.
- 69 A fenti megfontolások összességére tekintettel a 204/2011 rendelet 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy
- az alkalmazandó olyan helyzetben, mint amilyen az alapügyben szerepel, amelyben a viszontgarancia-szerződés alapján járó díjakat egy unióbeli banknak egy olyan líbiai bank részére kell megfizetnie, amely szerepel az e rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben, és
 - az főszabály szerint nem alkalmazandó olyan helyzetben, mint amilyen az alapügyben szerepel, amelyben a viszontgarancia-szerződés alapján járó díjakat egy unióbeli banknak egy olyan líbiai bank részére kell megfizetnie, amely már nem szerepel az említett rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben, vagy egy unióbeli banknak kell azt megfizetnie egy másik unióbeli bank részére,

amennyiben a bankgaranciát a líbiai bank egy, ezen jegyzékben szereplő szervezet javára nyújtotta, feltéve, hogy az ilyen kifizetés azon bank, amely e kifizetés kedvezményezettje, valamint az említett jegyzékben szereplő szervezet között fennálló jogi vagy pénzügyi kapcsolatokra tekintettel nem eredményezi a kérdéses díjaknak közvetett módon e szervezet javára történő rendelkezésre bocsátását.

A 204/2011 rendelet 12. cikkéről

- 70 A kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 204/2011 rendelet – mind eredeti, mind a 45/2014 rendeletből adódó változata szerinti – 12. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az alkalmazandó egy olyan helyzetre, mint amilyen az alapügyben szerepel, amelyben a viszontgarancia-szerződések alapján járó díjakat először is egy unióbeli banknak kell kifizetnie egy olyan líbiai bank részére, amely az e rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben szerepel, másodszor egy unióbeli banknak kell kifizetnie egy olyan líbiai bank részére, amely nem szerepel az említett jegyzékben, amennyiben a bankgaranciát a líbiai bank egy, ebben a jegyzékben szereplő szervezet javára bocsátotta ki, harmadszor pedig egy unióbeli banknak egy másik unióbeli bank részére kell kifizetnie.
- 71 A 204/2011 rendelet – mind eredeti, mind a 45/2014 rendeletből adódó változata szerinti – 12. cikke lényegében megtiltja az e rendelet alapján előírt intézkedések által befolyásolt szerződésekkel vagy ügyletekkel kapcsolatos bármilyen igény érvényesítését.
- 72 Hangsúlyozni kell, hogy az említett 12. cikkben előírt tiltási mechanizmusnak három eleme van.
- 73 Először is a szerződések vagy ügyletek teljesítését a 204/2011 rendelet által bevezetett intézkedéseknek közvetlenül vagy közvetve, egészben vagy részben kell érinteniük. Így a szerződésre vagy ügyletre e rendelet értelmében korlátozó intézkedéseknek kell vonatkozniuk annak érdekében, hogy e rendelet 12. cikke alkalmazható lehessen.
- 74 Másodszor az említett rendelet 12. cikke megtiltja az ilyen szerződéshez vagy ügyletkez kapcsolódó bármilyen követelés – mint például kártérítés, kompenzációs követelés vagy garanciaérvényesítés keretében benyújtott követelés – teljesítését. E 12. cikk általános jellegénél és az általa felsorolt – a „beleértve” kifejezés által bevezetett – követelések példálózó jellegénél fogva a szerződésekhez és ügyletekhez kapcsolódó mindenfajta követelésre kiterjed.
- 75 Harmadszor a 204/2011 rendelet 12. cikkének eredeti változata szerint a nem teljesíthető követeléseket a líbiai kormánynak vagy bármely olyan személynek vagy szervezetnek kell benyújtania, amely azon keresztül vagy a részére követeléssel áll elő, a 45/2014 rendelet szerinti változata értelmében pedig valamely, többek között a 204/2011 rendelet II. vagy III. mellékletében felsorolt természetes vagy jogi személyeken, szervezeteken vagy szerveken kívüli líbiai személynek, szervezetnek vagy szervnek kell benyújtania.
- 76 E vonatkozásban meg kell állapítani, hogy a viszontgarancia-szerződések alapján járó díjaknak az első viszontgarancia-vállaló által a garanciavállaló részére, vagy a második viszontgarancia-vállaló által az első viszontgarancia-vállaló részére történő kifizetése főszabály szerint nem zárható ki a 204/2011 rendelet 12. cikkének hatálya alól.
- 77 Ugyanis egyrészt a viszontgarancia-szerződés teljesítését befolyásolhatják az e rendelet által bevezetett intézkedések, ha e viszontgarancia kedvezményezettjét felvették az említett rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékbe, mint a jelen ügyben a Sahara Bankot a 2011. március 22. és szeptember 2. közötti időszakban, vagy ha a garancia kedvezményezettje, aki maga is viszontgaranciát kapott, szerepel e jegyzékben, mint a jelen ügyben a HIB a 2011. március 11. és 2014. január 29. közötti időszakban.

- 78 Másrészt, a viszontgarancia-szerződés alapján járó díjak kifizetésére irányuló követelés a 204/2011 rendelet 12. cikke alapján – annak eredeti változata szerint – „szerződések [...] tekintetében” benyújtott vagy – a 45/2014 rendelet szerinti változata alapján – „szerződésekkel [...] kapcsolatos” követelésnek minősül.
- 79 Ugyanakkor ahhoz, hogy az 204/2011 rendelet 12. cikke megtiltsa az ilyen követelést, annak szükségszerűen valamely, e cikkben felsorolt személytől kell erednie.
- 80 A kifizetés iránti igény – amennyiben olyan szerződés alapján járó díjakra vonatkozik, amellyel egy unióbeli bank egy líbiai banknak nyújt viszontgaranciát – e rendelet 12. cikke eredeti változatának hatálya alá tartozik, azzal a feltétellel, hogy a líbiai bank a líbiai kormány nevében eljáró szervezetnek minősüljön, ami az ezen cikk szerinti egyetlen olyan kategória, amelybe az ilyen bank a jelen esetben tartozhat.
- 81 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróságnak kell elvégeznie a szükséges vizsgálatokat annak meghatározása érdekében, hogy a Sahara Bank olyannak tekinthető-e, mint amely a líbiai kormány nevében jár el.
- 82 A 204/2011 rendelet 12. cikke (1) bekezdése b) pontjának a 45/2014 rendelet szerinti változatát illetően, az alkalmazható olyan helyzetben, mint amilyenről az alapügyben szó van, mivel a líbiai bank, amelynek egy unióbeli bank nyújtott viszontgaranciát, olyan, az e rendelet II. vagy III. mellékletében nem szereplő líbiai személy, szervezet vagy egyéb szerv, amelyre e rendelkezés vonatkozik.
- 83 Ugyanakkor hangsúlyozni kell, hogy a Bíróság elé terjesztett iratokból kitűnik, hogy a TG által a Sahara Banknak a köztük fennálló viszontgarancia-szerződés alapján teljesített utolsó kifizetésekre 2013. július 16-án került sor, így annak értékelését, hogy ezen kifizetésekre a 204/2011 rendelet 12. cikke alkalmazandó-e, e cikk eredeti változata alapján kell elvégezni.
- 84 Amennyiben azonban a kifizetés iránti igény olyan szerződés alapján járó díjakra vonatkozik, amellyel egy unióbeli bank egy másik unióbeli banknak nyújt viszontgaranciát, az e rendelet 12. cikkének eredeti változata szerinti szövegére tekintettel ez utóbbi bank nem tekinthető olyannak, mint amely a líbiai kormány nevében jár el. E díjakat ugyanis olyan szerződés rendelkezései alapján fizetik ki számára, amely kizárólag egy líbiai bank részére kibocsátott bankgarancia viszontgaranciájára vonatkozik.
- 85 Az említett rendeletnek a 45/2014 rendelet szerinti 12. cikke csak akkor alkalmazható, ha a viszontgarancia-szerződés alapján járó díjakat valamely másik unióbeli banknál érvényesítő unióbeli bank a 204/2011 rendelet (1) bekezdés a) vagy b) pontjában említett személyek, szervezetek vagy szervek valamelyikének nevében eljáró személyekre, szervezetekre vagy szervekre vonatkozó 12. cikke (1) bekezdésének c) pontja szerinti személy. Szükségszerű tehát, hogy ez az unióbeli bank vagy olyan személy nevében járjon el, aki az e rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben szerepel, mint az alapügyben a HIB, vagy valamely líbiai személy, szervezet vagy szerv, vagy pedig a líbiai kormány nevében.
- 86 Márpedig a bankgaranciából és két viszontgaranciából álló szerződéses láncolat esetében főszabály szerint nem állapítható meg, hogy az unióbeli bank, amennyiben egy másik unióbeli bankkal kötött viszontgarancia-szerződés alapján járó díjakat számára kifizetik, a garanciavállaló vagy a bankgarancia kedvezményezettje nevében jár el. Ugyanis az olyan viszontgarancia-szerződés, mint amilyenről az alapügyben szó van, egy megbízó és egy viszontgarancia-vállaló között létrejött szerződés, amelyben ez utóbbi egyoldalúan és visszavonhatatlanul kötelezettséget vállal arra, hogy egy meghatározott összeget a kedvezményezett részére felszólításra kifizet anélkül, hogy vizsgálná az e szerződést megalapozó jogviszonyt. A viszontgarancia-szerződés alapján járó díjnak a megbízó által a viszontgarancia-vállaló részére történő kifizetésének így egyedüli célja az, hogy ez utóbbit azon szolgáltatásért díjazza, amelyet

a viszontgarancia kibocsátásával nyújtott a megbízónak. Az ezen kifizetést kézhez kapó viszontgarancia-vállaló tehát nem tekinthető olyanak, mint aki a garanciavállaló vagy a bankgarancia ilyen módon viszontgaranciában részesülő kedvezményezettje nevében járt volna el.

- 87 Következésképpen a 204/2011 rendelet 12. cikkét úgy kell értelmezni, hogy
- annak eredeti változata alkalmazandó, ha a viszontgarancia-szerződések alapján járó díjakat egy unióbeli banknak kell kifizetnie egy olyan líbiai bank részére, amely az e rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben szerepel, valamint ha egy unióbeli banknak kell kifizetnie egy olyan líbiai bank részére, amely nem szerepel ebben a jegyzékben, amennyiben a bankgaranciát a líbiai bank egy, az említett jegyzékben szereplő szervezet javára bocsátotta ki, azzal a feltétellel, hogy a líbiai bank a líbiai kormány nevében eljáró szervezetnek minősül, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia;
 - a 45/2014 rendelet szerinti változata nem alkalmazandó, ha a viszontgarancia-szerződések alapján járó díjakat egy unióbeli banknak kell kifizetnie egy olyan líbiai bank részére, amely az e rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben szerepel, valamint egy unióbeli banknak kell kifizetnie egy olyan líbiai bank részére, amely nem szerepel ebben a jegyzékben, ha a bankgaranciát a líbiai bank egy, az említett jegyzékben szereplő szervezet javára bocsátotta ki, amennyiben e díjakat az említett rendelet hatálybalépése előtt fizették ki, és
 - sem eredeti, sem pedig a 45/2014 rendelet szerinti változata nem alkalmazandó, ha a viszontgarancia-szerződések alapján járó díjakat egy unióbeli banknak egy másik unióbeli bank részére kell kifizetnie.

A 204/2011 rendelet 9. cikkéről

- 88 A kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kérdez rá, hogy a 204/2011 rendelet 9. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az alkalmazható az olyan díjak kifizetésére, mint amilyenek az alapügyben szereplő különböző szerződések alapján járó díjak.
- 89 E 9. cikk értelmében ugyanezen rendelet 5. cikkének (2) bekezdése nem vonatkozik a befagyasztott számlákra történő, az 5. cikkben említett természetes vagy jogi személyek, szervezetek vagy szervek szankcióbizottság, Biztonsági Tanács vagy Tanács általi megjelölésének időpontja előtt kötött szerződések, megállapodások vagy ezen időpont előtt keletkezett kötelezettségek alapján esedékes kifizetésekre, feltéve mindazonáltal, hogy e kifizetések befagyasztására e rendelet 5. cikke (1) bekezdésének megfelelően sor került.
- 90 Így a 204/2011 rendelet 9. cikkének rendelkezései csak az e rendelet II. mellékletében vagy az e rendelet III. mellékletében szereplő jegyzékbe vett személyek részére teljesített kifizetésekre vonatkoznak.
- 91 A jelen ügyben a bankgarancia kedvezményezettje – a HIB – semmilyen kifizetésben nem részesült a bankgarancia-szerződés alapján, amelynek kedvezményezettje, amióta felvették a 204/2011 rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékbe. Ezenkívül a garanciavállaló bank – a jelen ügyben a Sahara Bank – részére e garancia nyújtásának díját a viszontgarancia-vállaló bank – a TG – csak azon időszakban fizette ki, amikor az előbbi nem szerepelt az e mellékletben foglalt jegyzékben.
- 92 Ilyen körülmények között e rendelet 9. cikke tehát nem alkalmazható.
- 93 Következésképpen a 204/2011 rendelet 9. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazható az olyan díjak kifizetésére, mint amilyenek az alapügyben szereplő különböző szerződések alapján járó díjak.

A 2016/44 rendelet 17. cikkének (1) bekezdéséről

- 94 A kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 2016/44 rendelet 17. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az alkalmazandó olyan helyzetre, mint amilyen az alapügyben szerepel, amelyben a valamely unióbeli bank által egy másik unióbeli bank számára fizetendő viszontgarancia-díjak végleges elszámolására e rendelet hatálybalépését követően kerül sor.
- 95 A 2016/44 rendelet a 26. cikke értelmében az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon, azaz 2016. január 20-án lépett hatályba.
- 96 Ki kell emelni, hogy e rendelet 17. cikke (1) bekezdésének rendelkezései lényegében megegyeznek a 204/2011 rendelet 12. cikke (1) bekezdése 45/2014 rendelet szerinti változatának rendelkezéseivel.
- 97 A jelen esetben a TG által a Sahara Bank javára teljesített összes kifizetésre a 204/2011 rendelet alapján került sor, és azokra nem alkalmazhatók a 2016/44 rendelet rendelkezései.
- 98 Ezzel szemben az SH és a TG között létrejött viszontgarancia-szerződés alapján járó díjakkal kapcsolatos kifizetések e 2016/44 rendelet hatálya alá tartoznak, mivel e díjak végleges elszámolására és azok azt követő kifizetésére az említett rendelet hatálybalépésekor még nem került sor.
- 99 Következésképpen a 2016/44 rendelet 17. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az alkalmazandó egy unióbeli bank által egy másik unióbeli bank számára fizetendő viszontgarancia-díjakra olyan helyzetben, mint amilyen az alapügyben szerepel, amelyben a végleges elszámolásra e rendelet hatálybalépését követően kerül sor.

A költségekről

- 100 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

1) A líbiai helyzetre tekintettel korlátozó intézkedések meghozataláról szóló, 2011. március 2-i 204/2011/EU tanácsi rendelet 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy

- az alkalmazandó olyan helyzetben, mint amilyen az alapügyben szerepel, amelyben a viszontgarancia-szerződés alapján járó díjakat egy európai unióbeli banknak egy olyan líbiai bank részére kell megfizetnie, amely szerepel az e rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben, és
- az főszabály szerint nem alkalmazandó olyan helyzetben, mint amilyen az alapügyben szerepel, amelyben a viszontgarancia-szerződés alapján járó díjakat egy unióbeli banknak egy olyan líbiai bank részére kell megfizetnie, amely már nem szerepel az említett rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben, vagy egy unióbeli banknak kell azt megfizetnie egy másik unióbeli bank részére, amennyiben a bankgaranciát a líbiai bank egy, ebben a jegyzékben szereplő szervezet javára nyújtotta, feltéve, hogy az ilyen kifizetés az azon bank, amely e kifizetés kedvezményezettje, valamint az említett jegyzékben szereplő szervezet között fennálló jogi vagy pénzügyi kapcsolatokra tekintettel nem eredményezi a kérdéses díjaknak közvetett módon e szervezet javára történő rendelkezésre bocsátását.

2) A 204/2011 rendelet 12. cikkét úgy kell értelmezni, hogy

- annak eredeti változata alkalmazandó, ha a viszontgarancia-szerződések alapján járó díjakat egy európai unióbeli banknak kell kifizetnie egy olyan líbiai bank részére, amely az e rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben szerepel, valamint egy unióbeli banknak kell kifizetnie egy olyan líbiai bank részére, amely nem szerepel ebben a jegyzékben, amennyiben a bankgaranciát a líbiai bank egy, az említett jegyzékben szereplő szervezet javára bocsátotta ki, azzal a feltétellel, hogy a líbiai bank a líbiai kormány nevében eljáró szervezetnek minősül, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia;
 - a 2014. január 20-i 45/2014/EU tanácsi rendelet szerinti változata nem alkalmazandó, ha a viszontgarancia-szerződések alapján járó díjakat egy unióbeli banknak kell kifizetnie egy olyan líbiai bank részére, amely az e rendelet III. mellékletében foglalt jegyzékben szerepel, valamint egy unióbeli banknak kell kifizetnie egy olyan líbiai bank részére, amely nem szerepel ebben a jegyzékben, ha a bankgaranciát a líbiai bank egy, az említett jegyzékben szereplő szervezet javára bocsátotta ki, amennyiben e díjakat az említett rendelet hatálybalépése előtt fizették ki, és
 - sem eredeti, sem pedig a 45/2014 rendelet szerinti változata nem alkalmazandó, ha a viszontgarancia-szerződések alapján járó díjakat egy unióbeli banknak egy másik unióbeli bank részére kell kifizetnie.
- 3) A 204/2011 rendelet 9. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazható az olyan díjak kifizetésére, mint az alapügyben szereplő különböző szerződések alapján járó díjak.
- 4) A líbiai helyzetre tekintettel korlátozó intézkedések meghozataláról és a 204/2011/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. január 18-i (EU) 2016/44 tanácsi rendelet 17. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az alkalmazandó az egy európai unióbeli bank által egy másik unióbeli bank számára fizetendő viszontgarancia-díjakra olyan helyzetben, mint amilyen az alapügyben szerepel, amelyben a végleges elszámolásra e rendelet hatálybalépését követően kerül sor.

Vilaras

Malenovský

Bay Larsen

Safjan

Šváby

Kihirdetve Luxembourgban, a 2019. január 17-i nyilvános ülésen.

A. Calot Escobar
hivatalvezető

K. Lenaerts
elnök